

Mishnah Pesahim, chapter 9

משנה פסחים פרק ט

(1) One who was defiled or was on a distant journey and could not observe the first [Pesah], must observe the second [Pesah]. If he made a mistake [in the date], or if he was prevented and thus did not observe the first [Pesah], he must observe the second [Pesah]. If so, then why does it state [specifically]: A man who becomes defiled ... or is on a distant road.”

(Numbers 9:10)? To teach you, that these [the one who was defiled or was on a distant journey, if they did not observe the second Pesah] are exempt from *karet* [since they were exempted by the verse for not bringing the first Pesah offering and there is no *karet* for not bringing the second Pesah], but those [who made a mistake or otherwise, failed to bring the first Pesah offering, they are not exempted from the first offering, rather, they have an opportunity to make it up by offering the second and] are [therefore,] liable to *karet* [if they did not bring the second Pesah].

(2) What is considered “A distant road”? From Modi'im and beyond or a similar distance [from Jerusalem] in any direction; these are the words of Rabbi Akiva. Rabbi Eliezer says: [Even if he was in Jerusalem, but was prevented] from [passing] the threshold of the Temple Courtyard and beyond [because he was ill. According to Rabbi Akiva this is not considered “A distant road,” rather, someone who was prevented for other reasons and is liable to *karet* if he did not bring the second Pesah]. Said Rabbi Yose: Therefore there is a dot over the letter

רבנו עובדיה מברטנורא

א מי שהיה טמא. שאלו פטורים מן הכרת. הטמא או שהיה בדרך רחוקה פטין הכתוב מלעשות פסח ראשון, ועיקר כרת בפסח ראשון הוא, לפיכך אם לא עשו פסח שני פטורים מן הכרת: **ואלו חייבין בהכרת.** השוגג או האנוס חייבין היו בפסח ראשון אלא שהשגגה והאנוס עכבתן, וכשהיודין ולא עשו פסח שני חייבין בהכרת, כדכתיב (במדבר ט) והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח ונכרתה, משמע דעל כל שאר שגגות ואונסין שארעו בראשון חוץ מטמא ודרך רחוקה חייבין כרת אם לא עשו פסח שני: **ב** מן המודיעות. שם מקום רחוק מירושלים מהלך חמש עשרה מילין, והוא שיעור מהלך אדם בינוני בימי ניסן וימי תשרי שהימים והלילות שוים מהנץ החמה עד בין הערבים שהוא שעת הקרבת הקרבן: **חוץ לאסקופת העזרה.** אפילו היה קרוב לירושלים וחלה

ה [of רחוקה — distant road] to tell you, that not because he is actually distant, rather [even] from the threshold of the Temple Courtyard and beyond [the *halachah* follows Rabbi Akiva].

(3) What is the difference between the first Pesah and the second? The first is subject to the prohibition of: “No leaven shall be found,” (Exodus

12:19) and: “No leaven will be seen;” (Deuteronomy 16:4) and on the second [Pesah], he may have both *hametz* and *matzah* with him in the house. The first requires the recitation of *Hallel* when it [the Pesah offering] is eaten; the second does not require the recitation of *Hallel* during its eating. However, both require the recitation of *Hallel* when they are sacrificed and both are eaten roasted together with *matzah* and bitter herbs and both override the Shabbat.

(4) A Pesah [offering] which had been offered [when the majority of the community was] in a state of defilement, a *zav*, or a *zavah*, menstruants or women after giving birth may not eat from it [the dispensation for offering the Pesah while being defiled, is only for those who became defiled by a corpse; other defilements caused by bodily discharges are not included]. But [since it is edible

רבנו עובדיה מברטנורא

ונתעבב ולא הגיע לאסקופת העזרה עד סוף שעת הקרבת הקרבן, נדון בדין דרך רחוקה. ורבי עקיבא סבר שאין לו אלא דין נאנס אבל לא דין דרך רחוקה, הואיל וזיהה מן המודעית ולפנים. והלכה כר' עקיבא: **לפיכך נקוד על ה'**. של רחוקה. אני שמעתי לדרוש, רחוק חמש אמות מאסקופת העזרה, שאפילו אינו רחוק אלא חמש אמות בלבד בסוף שעת [הקרבת] הקרבן נדון בדין דרך רחוקה: **ג והשני חמץ ומצה עמו בבית**. דכתיב (במדבר ט) כל חוקת הפסח יעשו אותו, משמע מצוות שבגופו כגון צלי ועל מצות ומרורים יאכלוהו עושים אותו ככל חוקת הפסח, אבל מצוות שעל גופו ממקום אחר כגון תשבתו שאור ולא תשחט על חמץ אין עושים אותו ככל חוקת הפסח: **הראשון טעון הלל באכילתו וכו'**. דכתיב (ישעיה ל) השיר הזה יהיה לכם כליל התקדש חג, ליל המקודש לחג שהוא פסח ראשון טעון הלל, ושאינו מקודש לחג אינו טעון הלל: **זה וזה טעונים הלל בעשייתן**. דלילה מיעט קרא משיר, יום לא מיעט: **ד לא יאכלו ממנו זבין**. דגבי טמא לנפש כתיב איש, דדרשינן מיניה איש נדחה ואין צבור נדחק, אבל גבי זיבה אף צבור נדחק; **ואם אכלו פטורים מכרת**. דאוכל קדשים בטומאת הגוף דכתיב (ויקרא ז) כל טהור יאכל בשר, וסמיך ליה והנפש אשר תאכל בשר כו' וטומאתו עליו ונכרתה, בשר הנאכל לטהורים, טמאים חייבין עליו משום טומאה, ושאינו

to defiled persons], if they did eat, they are not liable *karet*. Rabbi Eliezer exempts them [i.e., the *zav* or *zavah* even from *karet* normally incurred] for entering the Temple [at a time when there is a dispensation in effect for the community].

(5) What is the difference between the Pesah [offered] in Egypt and the Pesah of subsequent generations? The Pesah lamb in Egypt had to be taken on the tenth [of Nissan as the verse states: "On the tenth of this month every man must take a lamb," (Exodus 12:3)] and it required sprinkling [of its blood] with a bundle of hyssop on the [door] lintel and on the two doorposts and was eaten in haste [and *hametz* was forbidden] for [only] one night. However, Pesah of [subsequent] generations [the prohibition against *hametz*] is observed for seven days.

(6) Said Rabbi Yehoshua: I have heard that the exchange of a Pesah is offered and that the exchange of a Pesah is not offered, but I cannot explain it. Said Rabbi Akiva: I will explain it: If the [original] Pesah offering was found before the slaughtering of the Pesah [substituted for the lost one, and therefore, we now have two valid animals for the Pesah sacrifice, then if he slaughtered the substitute], it [the original] is left to pasture until it develops a disqualifying defect [since it had been bypassed, it is considered rejected and invalidated]

רבנו עובדיה מברטנורא

נאכל לטהורים כגון פסח הבא בטומאה אין טמאין חייבין עליו משום טומאה: **אף על ביאת מקדש.** פוטר הזבין והזבות, אם נכנסו למקדש פטורים כשהפסח נדחה מפני הטומאה, דכתיב (במדבר ה) וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש, בזמן שטמאי מתים משתלחין, זבין ומצורעים משתלחין. אין טמאי מתים משתלחין, אין זבים ומצורעים משתלחין. ותנא קמא לא דריש לקרא להכי, דבולחו אצטריכו לחלקם ממחנותיהם. ואין הלכה כר' אליעזר: **ה לילה אחד, ופסח דורות נוהג כל שבעה.** מתניתין חסורי מחסרה והכי קתני, ונאכל בחפזון בלילה אחד וחמוצו כל היום ופסח דורות חמוצו נוהג כל שבעה, דפסח מצרים כתיב (שמות יג) ולא יאכל חמץ היום אתם יוצאים, קרי ביה לא יאכל חמץ היום שאתם יוצאים בלבד: **ו שמעתי.** מרבותי: **שתמורת הפסח.** קריבה שלמים אחר הפסח: **ותמורת הפסח אינה קריבה.** ויש תמורת פסח שאינה קריבה היא עצמה שלמים, אלא תרעה עד שיפול בה מום ותמכר ויביא בדמיה שלמים, דמותר הפסח קרב שלמים: **ואין לי לפרש.** שכחתי על אי זו שמעתי תקרב, ועל איזו תרעה עד שתסתאב: **הפסח.** שאבד והפריש אחר תחתיו

and is then sold and a peace-offering is brought with the funds, the same applies to its exchange [if one further exchanged another animal for the original while it was being left for pasture, the exchange acquires the same status and must also be left to pasture]. [But if found] after the slaughter of the [substitute] Pesah, [since it was not rejected] it is offered as a peace-offering and the same applies

וַיִּמְכַר, וַיִּקַּח בְּדָמָיו שְׁלָמִים, וְכֵן תְּמוּרָתוֹ. אַחַר שְׁחִיטַת הַפֶּסַח, קָרַב שְׁלָמִים, וְכֵן תְּמוּרָתוֹ: ז' הַמְּפָרִישׁ נִקְבָה לְפֶסְחוֹ אוֹ זָכָר בֶּן שְׁתֵּי שָׁנַיִם, יִרְעָה עַד שִׁסְתָּאב, וַיִּמְכַר, וַיִּפְלוּ דָמָיו לְגִדְבָה. הַמְּפָרִישׁ פֶּסְחוֹ וּמֵת, לֹא יִבְיָאֲנוּ בְּנוֹ אַחֲרָיו לְשֵׁם פֶּסַח, אֲלֵא לְשֵׁם שְׁלָמִים: ח הַפֶּסַח שֶׁנִּתְעַרַב בְּזִבְחִים, כִּלְוֵן יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבו, וַיִּמְכְרוּ, וַיָּבִיאוּ בְּדָמָי הִיפָה שְׁבָהֶן

to its exchange.

(7) If one designated a female [animal] for his Pesah offering or a male in the second year [neither being valid (see Exodus 12:5)], it must be left to pasture until it develops a disqualifying defect; it is then sold and the proceeds [deposited in the chest and] used for [funding] freewill-offerings. If one separated his Pesah offering and died, his son may not bring it instead of him as a Pesah offering, rather [it is brought] as a peace-offering.

(8) If a Pesah offering got mixed up with other offerings, they must all be left to pasture until they develop a disqualifying defect and are then sold. And he brings, with the funds, an animal of equal quality as the best animal of the mixed up herd

רבנו עובדיה מברטנורא

ונמצא פסח ראשון קודם שחיתת השני, שהיה עומד לפנינו בשעת שחיטה, הרי קבעתו שעת שחיטה בשם פסח, וזה שלא הקריבו דחהו בידיים ולא יקרב הוא עצמו שלמים: **עד שיסתאב.** שיפול בו מום שלא יהיה ראוי לקרבן: **וכן תמורתו.** אם המיר בו בהמת חולין אחרי כן: **לאחר הפסח.** כלומר ואם לאחר שחיתת השני נמצא, הרי לא קבעתו שעת שחיטה בשם פסח, ולא נדחה בידיים, ויקרב הוא עצמו שלמים: **וכן תמורתו.** והוא הדין דמצי ר' יהושע למתני בפסח עצמו, יש פסח קרב ויש פסח שאינו קרב: ז' ויפלו דמיו לגדבה. נותנים אותן המעות לתיבה שבמקדש ומקריבין מהן עולות נדבה: **לא יביאנו בנו אחרינו לשם פסח.** דהוה ליה פסח שמתו בעליו ואין כאן מגויין: ח **הפסח שנתערב.** שלשה טלאים, אחד של פסח, ואחד של אשם, ואחד של עולה, שנתערבו. כולן ירעו עד שיסתאבו: **ויביא בדמי היפה שבהן.** עולה דשמא יפה שבהן עולה היה. ובדמי היפה שבהן אשם דשמא היפה אשם היה. ובדמי היפה שבהן פסח אם קודם הפסח נסתאבו כולן, ואם לאחר הפסח נסתאבו יביאם לשלמים דשמא היפה פסח היה. ואותו מותר שצריך להוסיף על השנים עד שיגיעו לדמי היפה, יפסיד משלו. וכיצד עושה, אם היפה שבהן שוה סלע, מביא שלש סלעים מביתו ונוטל הסלע האחת ואומר, כל מקום שהיא העולה הרי היא מחוללת על סלע זו, ויביא ממנה עולה. ונוטל הסלע השניה ואומר, כל מקום שהוא אשם הרי הוא מחולל על סלע זו, ויביא בה אשם. וכן לשלמים:

for each of the other offerings; he loses that which he had made up in the added cost from his own purse. If it got mixed up with firstborn-offerings — Rabbi Shimon says: If the [Pesah] group is made up of priests, they may be eaten [stipulating at the time of slaughter: If this is a Pesah offering we slaughter it as such and if it is a firstling, we slaughter as such.]

(9) A group which lost its Pesah [lamb] and they instructed an individual: Go find it and slaughter it for us; he went, found it and slaughtered it. Meanwhile they also took one and slaughtered it.

If his was slaughtered first, he eats from his and they eat with him from his [and the second one is burned, since it is considered ownerless]. But if theirs was slaughtered first, they eat from theirs, while he eats from his. If it is not known which was slaughtered first, or if both were slaughtered at the same time, then he eats from his, but they do not eat with him [since it is possible that theirs was first they thus withdrew from his] and theirs goes out to the place of burning. But [since they were included in the count for one of them, though they did not eat] they are exempt from observing Pesah *Sheni*. If he said to them: If I delay, go and slaughter [a Pesah] for me; he went out, found it and slaughtered it. Meanwhile they took another [lamb] and slaughtered it. If theirs was slaughtered

רבנו עובדיה מברטנורא

נתערב הפסח בבכורות. שמתן דמם ודם הפסח שוה: ר' שמעון אומר אם חבורת כהנים יאכלו. כולן בו בלילה. שהבכור נאכל לכהנים. ויקרב פסח לשם פסח בכל מקום שהוא, ובכורות לשם בכורות בכל מקום שהן. ואע"פ שהן ממעטין בזמן אכילת הבכור, שהבכור נאכל לשני ימים ולילה אחד ועבשיו אין אוכלין אותו אלא עד חצות כזמן הפסח ונמצאו מביאים קדשים לבית הפסול, ר' שמעון סבר שיכולין להביא קדשים לבית הפסול. ורבנן פליגי עליה ואמרי ירעו כולן עד שישתאבו ויביא מעות בדמי היפה שבהן כדאמרן בפסח שנתערב בזבחים. ואין הלכה כר' שמעון: **ט צא ובקש.** את האבוד ושחוט עלינו: **אם שלו נשחט ראשון.** הואיל והם אמרו לו שחוט עלינו על שלו הם נמנים, ושלהם ישרף, דפסח בלא בעלים הוא ואוכלים כולם משלו: **ואם שלהן נשחט ראשון.** הוא אוכל משלו, שהרי לא נמנה על שלהן. והן אוכלין משלהן, שהרי חזרו בהן מן האבוד ומשכו ידיהן ממנו: **והן אינן אוכלין עמו.** שמה שלהן נשחט ראשון ומשכו ידיהם מזה: **ושלהן יצא לבית**

ממין זה, ובדמי היפה שבהן ממין זה, ויפסיד המותר מביתו. נתערב בבכורות, רבי שמעון אומר, אם חבורת כהנים, יאכלו: **ט חבורה שאבד פסחה,** ואמרה לאחד, צא ובקש ושחוט עלינו, והלך ומצא ושחט, והם לקחו ושחטו, אם שלו נשחט ראשון, הוא אוכל משלו, והם אוכלים עמו משלו, ואם שלהן נשחט ראשון, הם אוכלין משלהן, והוא אוכל משלו. ואם אינו ידוע איזה מהן נשחט ראשון, או ששחטו שניהן כאחד, הוא אוכל משלו, והם אינם אוכלים עמו, ושלהן יצא לבית השרפה, ופטורין מלעשות פסח שני. אמר להן, אם אחרתי, צאו ושחטו עלי. הלך ומצא ושחט, והן לקחו ושחטו. אם שלהן

first, they eat from theirs while, he eats with them. But if his was slaughtered first, he eats from his own and they eat from theirs. If it is not known which was slaughtered first, or if both were slaughtered at the same time, they eat from theirs, while he does not eat with them and his goes out to the place of burning. But, he is exempt from observing Pesah *sheni*. If he said to them [If I delay, go and slaughter a Pesah for me] and they said to him, [Go out, find it and slaughter it for us;] all of them eat from the first [one slaughtered]. But if it is not known which was slaughtered first, both go out to the place of burning. If he did not instruct them and they did not instruct him, they are not responsible for each other.

נשחט ראשון, הן אוכלין משלהן, והוא אוכל עמהן. ואם שלו נשחט ראשון, הוא אוכל משלו, והן אוכלין משלהן. ואם אינו ידוע איזה מהם נשחט ראשון, או ששחטו שניהם כֶּאֱחָד, הן אוכלין משלהן, והוא אינו אוכל עמהן, ושלו יצא לבית השרפה, ופטור מלעשות פסח שני. אמר להן ואמרו לו, אוכלין כולם מן הראשון. ואם אין ידוע איזה מהן נשחט ראשון, שניהן יוצאין לבית השרפה. לא אמר להן ולא אמרו לו, אינן אחראין זה לזה: 'שתי חבורות שנתערבו פסחיהן, אלו מושכין להם אחד ואלו מושכין להן אֶחָד, אֶחָד מאלו בא לו אֶצֶל אֶלו, וְאֶחָד מאלו בא לו אֶצֶל אֶלו, וכך הם אומרים, אם שְׁלָנוּ הוא הפסח הזה, יִדְוֶה מְשׁוּכֹת מְשַׁלֵּךְ וּנְמַנִּית עַל שְׁלָנוּ, וְאִם שְׁלָךְ הוא הפסח הזה,

(10) If the Pesah offering of two groups got mixed up with each other, these take one and the other [group] takes [the other] one. Then, a member of the one group joins the other group and a member of the other group joins the first group and they declare: If this Pesah is ours, then you are hereby withdrawn from yours and are included in our count. But if this Pesah is yours, then we are hereby

רבנו עובדיה מברטנורא

השריפה. שמא שלו נשחט ראשון ואינן נמנין על השני: ופטורים מפסח שני. דממה נפשך [בראשון] [באחד] נמנו, ואכילה לא מעכבא: אמר להן. אותו היחיד שהלך לבקש את האבוד, אם אחרתי תמנוני עמכם ושחטו עלי. והם לא אמרו לו שחטו עלינו: הוא אוכל עמהן. ושלו ישרף, בין שהמנחה על שלהן הרי נמשך מן הראשון וחזר בו משליחותו: ושלו יצא לבית השריפה. שמא שלהן נשחט ראשון ונמשך [מבשלו, שהרי] עשאן שלוחיו: ופטור מפסח שני. דממה נפשך בראשון נמנה, ואכילה לא מעכבת: אמר להן. שחטו עלי אם אחרתי: ואמרו לו. בקש ושחטו עלינו: יאכלו כולם מן הראשון. דהוא שלוחם והם שלוחיו: ואם אין ידוע איזה ראשון שניהם ישרפו. ופטורים מפסח שני: אין חייבין באחריות זה לזה. אין להם טענה זה על זה. אין חוששין איזה ראשון, אלא הוא אוכל משלו והן אוכלין משלהן: 'אלו מושכין להם אחד. מן הפסחים. ואלו מושכין להם אחד: אחד מבני חבורה זו בא לו אצל חבורה זו, ואחד מזו בא לו אצל זו: וכך הם

withdrawing from ours and are included in the [Pesah] count of yours [The reason why we can't say that they all should withdraw from their perspective Pesah offerings and re-register, is because one may not leave a Pesah ownerless]. So, too, if there are five groups consisting of five members each, or ten each, they take one from each group for themselves and make the same declaration.

(11) Two individuals whose Pesah offerings got mixed up with each other: This one takes one for himself while the other one takes the other for himself [as in the Mishnah above, one may not leave the Pesah ownerless so each cannot

רבנו עובדיה מברטנורא

אומרים. לאותו יחיד הבא אצלם: **אם שלנו הוא.** אותו הפסח שמשכנו אלינו יפה בררנו את שלנו, המשך ירך משלך והמנה עמנו על שלנו: **אם שלך הוא פסח זה.** הרי אתה עליו וידינו משוכות משלנו ויהא לבני חבורה האחרת ונמנינו על זה שלך. נמצא אם החליפו הרי נמשכו כל החבורה משלהם ונמנו על אותו שבררו. וכך אומרים בני חבורה השניה ליחיד הבא אצלם. ועל כרחם צריך אחד מאלו לבוא אצל אלו ולמנות עמך, ולא אמרינן ימשכו אלו משלך בכל מקום שהוא ואלו משלך ויחזרו וימנו אלו על אחד ואלו על אחד, משום דאמרינן בברייתא בגמרא דאסור למשוך כל בני החבורה מן הפסח ולהניחו בלא בעלים, ושמא החליפו ורוצים למשוך מפסחם ולימנות על אחר, כשאמרו הרי ידינו משוכות משלנו הרי נותר פסח בלא בעלים מיד, וזה אסור. ועכשיו כשאחד מחבורה זו בא אצל האחרת ממה נפשך אין כאן פסח בלא בעלים, אם יפה בררו להם הרי כל בני חבורתו עליו חוץ מן האחד שפירש מהן ומשך ידו, ואם החליפו הרי הלך אחד מהם עם פסחו, וכשמשכו הנותרים ידיהם הימנו, נשאר הוא עליו: **וכן חמש חבורות של חמשה חמשה.** בני אדם. שנתערבו פסחיהן. כל חבורה וחבורה מושכין להם אחד מן הפסחים, חמשה אנשים שבכל חבורה וחבורה (מתחלקין) לחמשה פסחים, אם החליפו לא יהא כאן פסח שאין אחד מבעליו הראשונים עליו: **וכך הם אומרים.** כשנעשו עתה החבורות החדשים אומרימין הארבעה לאחד, אם שלך הוא פסח זה הרי ידינו ארבעתנו מסולקות מארבעה פסחינו בכל מקום שהם ונמנינו עמך, וכן הוא ושלשה חוזרין ואומרינן לשני, וכן הארבעה לכל אחד שבחבורה. וכל חבורה וחבורה כן: **לא שנים שנתערבו פסחיהם.** ראובן ושמעון שנתערבו פסחיהן, ראובן מושך לו אחד ושמעון מושך לו אחד. ראובן הולך וממנה עמו אחד מן השוק ואומר כל מקום שהוא פסח שלי הרי אתה נמנה עליו, וראובן בא לו אצל פסח שמשך לו שמעון, ושמעון בא לו אצל פסח שמשך לו ראובן, וכך אומר לו ראובן ליהודה הנשאר על פסח שמשך לו שמעון, אם שלך הוא פסח זה שיפה בירר לו שמעון תחלה, הרי ידי משוכות משלי והריני נמנה עמך על זה, ואם שלי הוא פסח זה, שלא כוונתי מתחלה לברור יפה ואין זה פסח שנמנית עליו עם שמעון, הרי ידך מסולקות משלך והמנה עמי על זה. ולכך הוצרך להמנות עמו אחד מן

withdraw, rather,] this one joins another individual for himself and the other joins another individual for himself; this one comes to that one and that one comes to this one; and [then,] they say: If this Pesah is mine, then you are withdrawn from yours and are

included in my count, and if that Pesah is yours, then you are withdrawn from mine and I am included in your count.

רבנו עובדיה מברטנורא

השוק, שאם באו להתנות כשהן יחידים ולומר אם שלי הוא פסח זה ושליך הרי יפה בררנו ואם לאו הרי אני מושך ידי משלי ונמנה על שלי, נמצא כשהוא מושך משלו הרי הוא מניח את פסחו בלא בעלים, שעדיין לא נמנה עליו אחר. והא ליכא למימר שימנה כל אחד על של חברו קודם שימשוך ידו משלו, דאין נמנין על שני פסחים כאחד ואין זה מגוייו:

אֶחָד, זֶה מְמַנֶּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק, וְזֶה מְמַנֶּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק, זֶה בָּא אֲצֵל זֶה, וְזֶה בָּא אֲצֵל זֶה, וְכֵן הֵם אוֹמְרִים, אִם שְׁלִי הוּא פֶסַח זֶה, יָדִיךָ מְשׁוּכֹת מִשְׁלִי וְנִמְנֵיתִי עַל שְׁלִי. וְאִם שְׁלִיךָ הוּא פֶסַח זֶה, יָדִי מְשׁוּכֹת מִשְׁלִי וְנִמְנֵיתִי עַל שְׁלִיךָ: